

Norges vassdrags- og energidirektorat
nve@nve.no

Høring til endring i energilovforskriften - Bestemmelser om selskapsmessig og funksjonelt skille, og om nettselskapenes markedsføring og kommunikasjon

Innledning

Det vises til NVEs ovennevnte høring med frist 8. november 2019 der det foreslås nye forskriftsbestemmelser om selskapsmessig og funksjonelt skille. Hydro Energi AS har utarbeidet dette høringssvaret på vegne av alle selskapene i Hydro-konsernet.

NVEs forslag må ses i sammenheng med lovendring med krav til selskapsmessig og funksjonelt skille som ble vedtatt i 2016 og som skal tre i kraft 1. januar 2021. De viktigste endringene som ble vedtatt i 2016 er at dagens grense på 100 000 nettkunder fjernes, og at nettvirksomheten skal skilles fra all annen virksomhet, ikke bare fra produksjon og omsetning av elektrisk energi. I tillegg skal nettselskap ikke ha kontroll over foretak som driver annen virksomhet og foretak som driver produksjon eller omsetning av kraft skal ikke ha kontroll over nettselskap. Utfordringene ved integrasjon av monopolvirksomhet og konkurranseutsatt virksomhet i samme enhet er knyttet til kryssubsidiering og nøytralitet. NVE foreslår at forskriftsbestemmelsene skal tre i kraft samtidig med lovendring 1. januar 2021. Krav om selskapsmessig og funksjonelt skille gjelder nettselskap som har inntektsramme.

Som kraftprodusent og forbruker av kraft til industriformål i Norge støtter Hydro tiltak som skal sikre en nøytral og ikke-diskriminerende nettfunksjon, noe som er avgjørende for å sikre en effektiv nettutvikling og et velfungerende kraftmarked. Selskapsmessig og funksjonelt skille vil bidra til mer effektiv drift, utvikling og utnyttelse av nettet gjennom å legge til rette for strukturendringer som gjør at stordriftsfordeler utnyttes, gjennom økt oppmerksomhet på effektivitet i nettvirksomheten og gjennom reduserte muligheter for å belaste nettvirksomheten med kostnader som tilhører konkurranseutsatt virksomhet.

Hydro vil imidlertid samtidig understreke viktigheten av at det etableres en mulighet for unntak for selskaper der den potensielle nytten av å oppstille et slikt krav er mindre enn de ulemper gjennomføringen av et slikt krav vil medføre for selskapet. I henhold til bestemmelsene i energiloven kan det i enkeltsaker gis dispensasjon fra hele eller deler av kravene til selskapsmessig og funksjonelt skille. Det må foretas en konkret vurdering i det enkelte tilfellet av om det foreligger særlige grunner for dispensasjon. Et unntak er dermed etablert i energiloven, og tilsvarende bør etableres i forskriften. Forslaget til forskrift omfatter problemstillinger hvor det er naturlig å kunne differensiere kravene. Forskriften bør derfor etter Hydros syn inkludere unntak- og dispensasjonsmuligheter. For eksempel gjelder dette i forhold samarbeid om felles driftssentral, markedsføring og kommunikasjon.

Hydros kjernevirksomhet er produksjon av aluminium og kraft, mens nettvirksomheten er av svært begrenset omfang. Nettvirksomhet som omfatter eksterne kunder, er begrunnet i historiske forhold. Både Hydro Aluminium AS, Hydro Energi AS og Sør-Norge Aluminium AS har omsetningskonsesjon etter energiloven og må som netteier med inntektsramme til enhver tid oppfylle NVEs forskrifter for nettvirksomhet. Nettanleggene som inngår i

inntektsrammene utgjør hovedsakelig transformatorer, samleskinner og tilhørende avganger, og er oftest tett integrert i kraftverkene og metallverkenes kraftforsyning. Den omtalte nettvirksomheten utføres i Årdal, Høyanger, Karmøy, Husnes, Røldal-Suldal og Fortun. Nettkundene til Hydro er i hovedsak distribusjonsselskaper eller næringsvirksomhet, men også en kraftprodusent. Samlet har Hydro 15 eksterne nettkunder fordelt på 6 lokasjoner. Hensynet til kryssubsidiering ivaretas av krav om regnskapsmessig skille.

Hydro vil om kort tid søke om en slik dispensasjon fra kravene i energiloven når det gjelder selskapsmessig og funksjonelt skille. Hydro antar imidlertid at selskapets nettvirksomhet uansett ikke omfattes av krav om funksjonelt skille i lys av sannsynlig unntak for foretak med færre enn 10 000 nettkunder. Det vises i den sammenheng til Granavolden-plattformen hvor det fremkommer at Regjeringen vil legge til rette for at alle foretak med mer enn 10 000 kunder må gjennomføre funksjonelt skille. NVE viser til at forslag til lovendring vil sendes som en separat høring fra Olje- og energidepartementet. Hydro legger derfor til grunn at unntaket er implementert i energiloven ved ikraftsettelse av regler for funksjonelt skille i 2021. Hydros nettvirksomhet med et fåtalls kunder vil i tilfelle uansett omfattes at et slikt unntak. Som nevnt er Hydros aktuelle nettanlegg i stor grad integrert i kraftverk eller industrianlegg, og gjennomføring av et krav om funksjonelt skille ville ha medført betydelige ulemper og en urimelig og lite hensiktsmessig inn gripen når det gjelder inveterering og drift av disse anleggene med sine klare hovedfunksjoner knyttet til kraft- eller aluminiumsproduksjon.

Ledende stilling

I henhold til den nye § 4-7 i energiloven som trer i kraft 1.1.2021 kan ikke personer i ledelsen i et nettforetak delta i ledelsen i et foretak som driver annen virksomhet innenfor det integrerte foretaket. Innføringen av kravet om funksjonelt skille er begrunnet i hensynet til å styrke nettvirksomhetens nøytralitet, herunder sikre at kravet til nøytral oppreden blir fulgt av nettvirksomheten.

Hydro mener at departementet ved rundskriv eller på annen måte bør klargjøre hva som anses som å «delta i ledelsen» i små selskap med få ansatte. Det bør også klargjøres hvilke begrensninger som skal gjelde for deltakelse fra morselskapets ledelse i nettselskapets styre. En ordning der morselskapet verken vil kunne utøve innflytelse gjennom instruks eller styredeltakelse vil være et betydelig avvik fra selskapsrettens normalordning, og det bør ikke være uklart rundt morselskapets stilling her.

Etter Hydros syn bør det med hjemmel i ny § 4-7 i energiloven videre inntas en eksplisitt dispensasjonsadgang i forskriften for virksomheter der nettvirksomheten kun utgjør en begrenset del av den totale virksomheten, og det vises blant annet til omtale av Granavolden-plattformen. For slike virksomheter vil det ofte ikke være et stort behov for personressurser utelukkende til nettvirksomheten da denne har et begrenset omfang. Det vil derfor være svært ineffektivt og uhensiktsmessig ressursbruk å skille ut ansatte som vanligvis kan utfylle flere funksjoner også i øvrig drift av industri- og kraftvirksomheten. Nettvirksomheten er gjerne for liten til at kostnadene ved å ha flere ansatte ved nettvirksomheten som eventuelt da må samme roller internt i konsernet lar seg forsvare. Grunnet nærhet mellom mellom nettanleggene og konsernets øvrige virkeområder, vil det dessuten kunne være lite hensiktsmessig å etablere beslutningsstrukturer for nettselskapet som er fullt ut adskilt fra beslutningsstrukturene i disse forretningsområdene.

Videre vil et krav om å skille mellom personer i ledelsen og morselskapet eller kontrollerende eier medføre at det opprettes flere styrever, og et eventuelt økende behov for flere ansatte med nødvendig kompetanse, da kompetanse og ledig kapasitet ikke lenger vil kunne brukes på tvers i de adskilte selskapene innad i konsernet. Resultatet av et slikt krav vil være et ineffektivt system, som vil bidra til økte kostnader både kort og lang sikt. Kostnadene ved å etablere og drifte en egen juridisk enhet med egen administrasjon kan vanskelig anses rasjonelt sammenlignet med størrelse på virksomheten. Økte administrasjonskostnader vil i tillegg bidra til å øke kostnadene og nettleien, slik at det til slutt er de få kundene som er knyttet til nettet som må ta regningen.

Om kravene til markedsføring og kommunikasjon

I § 4-14 foreslås det krav til markedsføringen av nettselskapet og til hvordan nettselskapet skal kommunisere med omverden. I den forbindelse har NVE valgt å foreslå et krav om klar differensiering av merkevaren til nettselskapet fra alle foretak i det integrerte foretaket som nettselskapet er en del av. Bakgrunnen for dette kravet er at det

foreligger en fare for at forbrukere forveksler nettselskap med kraftleverandører, og at kunden ikke vet at de kan velge kraftleverandør fritt.

Etter Hydros syn bør det være en nyansering for industri- og kraftselskaper hvor nettvirksomheten kun utgjør en liten del av selskapets virksomhet. Hovedfunksjonen til Hydros nettanlegg er knyttet til Hydros egne forbruks- eller produksjonsanlegg og ikke til salg av netjtjenester, slik som for alminnelige nettselskaper med distribusjonsanlegg. Forskriftsbestemmelsens rekkevidde bør derfor begrenses, slik at den ikke unødvendig rammer selskaper som ikke som utgangspunkt har som formål å henvende seg til sluttbrukere.

Forskriftsbestemmelsen i § 4-14 har også som hensikt at andre virksomheter i konsernet ikke skal nyte fordel av den profileringen som skjer i og ved nettselskapet, og at markedsføringskostnadene for konsernet skal gå utover sluttbrukerne av nettvirksomheten. For større industriselskaper som Hydro der nettvirksomheten kun utgjør en liten del av den totale virksomheten vil ikke nettvirksomheten profileres på en slik måte at dette gir en fordel for den øvrige virksomheten. For slike virksomheter vil dette hensynet dermed kun i liten grad være gjeldende. Etter Hydros syn bør det inntas en eksplisitt dispensasjonsadgang i forskriften.

NVEs forslag til forskriftstekst er inntatt med hjemmel i energiloven §§ 4-6 og 4-7 med virkning fra 1.1.2021. Verken ny §§ 4-6 eller 4-7 omtaler imidlertid begrensninger i retten til markedsføring og kommunikasjon for integrerte virksomheter. Selv om innføringen av selskapsmessig og funksjonelt skille er begrunnet i å fremme nøytralisering og hindre krysssubsidierting innebærer § 4-14 en betydelig utvidelse av energilovens bestemmelser. Hydro stiller derfor spørsmål ved hjemmelsgrunlaget for NVE til å innta et slik krav til nettselskapets markedsføring og kommunikasjon.

Om kravene til felles driftssentral

Hydro har følgende kommentarer til de konkrete bestemmelsene foreslått av NVE når det gjelder felles driftssentral.

NVE viser til at det er stor variasjon i samarbeidsformer på driftssentraler i Norge i dag. Samarbeidet innebærer som oftest felles lokaler, infrastruktur og tekniske løsninger, i tillegg til felles personell. NVE foreslår å stille vilkår for samarbeid om felles driftssentral mellom nettselskap og foretak som driver produksjon av elektrisk energi. Hydro har for kraftverkene og for industrianleggene i dag flere driftssentraler som har ansvar for driften av disse anleggene herunder enkelte nettanlegg med inntektsramme. Driftssentralens oppgaver er i all hovedsak knyttet til kraft- og aluminiumsproduksjon, og i betydelige mindre grad ulike eksterne nettkunder. Hydro mener derfor at det for selskaper med liten nettvirksomhet rettet mot eksterne kunder fortsatt må tillates at driftssentral inngår i juridisk enhet som omfatter i hovedsak kraftproduksjon eller industriproduksjon, enten gjennom dispensasjon fra energiloven eller forskriften. Dette ivaretar hensikten med å tillate samarbeid om felles driftssentraler med å redusere kostnader, i tillegg til å utnytte de praktiske fordelene ved samarbeid. Hydro mener det bør gis dispensasjon der det er åpenbart at dagens samdriftsfordeler overstiger nytteverdien med et selskapsmessig og funksjonelt skille, dvs at det er åpenbart ineffektivt og samfunnsøkonomisk irrasjonelt å kreve dobbelt opp med personell og beredskap for å håndtere små og geografisk adskilte nettområder. I tillegg bør dispensasjon innvilges i tilfeller det ikke vil gå imot formålet om å unngå konkurransevridning.

Ekstraordinære beredskapssituasjoner

Hydro støtter for øvrig forslag om at nettselskap i ekstraordinære beredskapssituasjoner kan bistå andre selskaper, men er også enig i at et nettselskap primært ikke skal bygge opp eller opprettholde egen beredskapskapasitet med formål å bistå andre. Dette må imidlertid ikke avgrense nettselskapets plikt til å opprettholde en tilstrekkelig beredskapskapasitet for å håndtere ulike beredskapssituasjoner herunder ekstraordinære uvær- og feilsituasjoner slik at kraftleveransen til nettkundene ivaretas.

Tilknytningsplikt

I henhold til energiloven §3-4 har enhver anleggskonsesjonær plikt til å tilknytte uttaks kunder gitt at deres nettanlegg gir den mest rasjonelle tilknytningen. Dette er uavhengig om anleggskonsesjonæren er et nettselskap eller ikke. I

henhold til energiloven § 3-4a gjelder i stor grad samme plikter for tilknytning av produksjon. Det er videre ingen mekanismer som sikrer at relevant områdekonsesjonær overtar de nettanleggene som inngår i tilknytningen der det er hensiktsmessig, dvs områdekonsesjonæren står helt fritt til å vurdere dette selv. Dette betyr at en anleggskonsesjonær kan bli påtvunget rollen som et nettselskap og dermed ulike krav, for eksempel om selskapsmessig skille. Hydro mener at dette også er med å underbygge behovet for dispensasjon fra regelverk om selskapsmessig skille for aktører med mindre nettvirksomhet. I slike tilfeller kunne en vurdere om områdekonsesjonærer som normalt vil være underlagt alle krav for nettvirksomhet burde være pålagt å overta eierskapet til slike nettanlegg dersom anleggskonsesjonæren ønsker det.

Med vennlig hilsen,
for Hydro Energi AS

Stein Øvstebø

Leder Kraftsystemer, Nett &Konsesjoner